

प्राधान्य -
कालमर्यादा

डिजिटल इंडियाचा भाग असलेल्या
डिजिटल इंडिया वीक अंतर्गत विविध
उपक्रम हाती घेण्याबाबत जिल्हा परिषद,
पंचायत समिती व ग्रामपंचायतींना मार्गदर्शक
सूचना.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: संग्राम-२०१५/प्र.क्र.६६/संग्राम कक्ष
बांधकाम भवन, मझबान पथ,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ००९
तारीख: ३० जून २०१५

प्रस्तावना

डिजिटल इंडिया हा भारत सरकारचा एक महत्वाकांक्षी उपक्रम आहे. महाराष्ट्र शासनाने देखील सन २०१५ हे डिजिटलाईज्ड कालबद्ध सेवा वर्ष- २०१५ म्हणून घोषित केले आहे. या उपक्रमाबद्दल सर्व नागरिकांना माहिती देणे, ई-गव्हर्नन्स अंतर्गत हाती घेण्यात आलेल्या विविध उपक्रमांना एकछत्राखाली आणणे. यासाठी समन्वय करून नागरिकांना प्रशिक्षित करून या उपक्रमात सहभागी करून घेण्यासाठी मा. पंतप्रधानांच्या हस्ते दि. १ जुलै २०१५ रोजी डिजिटल इंडिया वीकचे उदघाटन करण्यात येत आहे. याचे औचित्य साधून केंद्र व राज्य सरकारने संयुक्तपणे कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी केलेली आहे व डिजिटल इंडिया वीकचे आयोजन व या अंतर्गत राष्ट्रीय कार्यक्रम म्हणून खालील कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्याच्या मार्गदर्शक सूचना सर्व जिल्हा परिषद, पंचायत समिती व ग्रामपंचायतींना देण्यात येत आहेत.

शासन परिपत्रक

१. डिजिटल इंडिया वीक -

१.१.डिजिटल इंडिया वीक या कार्यक्रमाचे उदघाटन मा. पंतप्रधान यांचे हस्ते दि. १ जुलै २०१५ रोजी दुपारी ४.०० वाजता होणार आहे. या कार्यक्रमाचे दूरचित्रवाणी, आकाशवाणी तसेच ऑनलाईन

वेब कास्टिंग होणार आहे. यासाठी सर्व ग्रामस्थांना, ग्रामपंचायत सदस्यांना आवश्यक ती दवंडी व सूचना देऊन हा कार्यक्रम ग्रामपंचायतीतून अथवा त्यांना उपलब्ध असलेल्या ठिकाणाहून जनजागृतीचा भाग म्हणून बघण्यासाठी प्रोत्साहीत करावे.

१.२.डिजिटल इंडिया वीक साजरे करण्यात येत असल्याबाबतची माहिती ग्रामपंचायतीत पोस्टर, बॅनरच्या माध्यमातून ग्रामपंचायतीच्या दर्शनी भागात लावावीत.

२. ग्रामसभेचे आयोजन -

२.१.दि. ६, ७ व ८ जुलै २०१५ यापैकी कोणत्याही दिवशी **विशेष ग्रामसभेचे आयोजन करावे.** या ग्रामसभेमध्ये ई-पंचायत अंतर्गत वापरण्यात येणाऱ्या विविध आज्ञावली, नागरिकांना उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या विविध सेवा, दाखले, विविध योजनांशी निगडित असलेल्या आज्ञावली याबाबतची माहिती ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी यांनी महाऑनलाईनमार्फत नियुक्त केलेल्या तांत्रिक मनुष्यबळ तसेच ग्रामपंचायत कर्मचारी यांच्या सहकार्याने करावी.

२.२.यामध्ये आपल्याशी संबंधित ग्रामपंचायतीची माहिती, लोकसंख्या, सरपंच, उपसरपंच, ग्रामपंचायत सदस्यांची नावे, त्यांचे भ्रमणध्वनी क्रमांक (मोबाईल नंबर), कालावधी व एरिया प्रोफाईलर मधील अनुषंगिक प्रमाणित (Validated) माहिती, नॅशनल पंचायत पोर्टल मध्ये अदययावत प्रमाणित माहिती भरणे तसेच लोकल गव्हर्नमेंट डिरेक्टरीमध्ये नमूद वॉर्ड, गट व गण बरोबर आहे किंवा नाही याबाबत अदययावत माहिती भरण्यात यावी. तसेच संग्रामसॉफ्टमध्ये ही माहिती अदययावत करण्यात यावी. केंद्रशासनाकडून याबाबत दररोज आढावा व तपासणी होणार असल्याने सर्वांनी योग्य ती माहितीच आज्ञावलींमध्ये भरली जाईल याची दक्षता घ्यावी.

३. डिजिटल लॉकर (संगणकीय लॉकर) -

३.१.डिजिटल इंडिया वीकमध्ये डिजिटल लॉकर (संगणकीय लॉकर) ही संकल्पना अस्तित्वात आणण्यात आली असून ही सुविधा सर्व नागरिकांना उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. या संकल्पने अंतर्गत नागरिकांना वेळोवेळी लागणारे सर्व दाखले महत्वाची कागदपत्रे उदा. जन्म दाखला, आधार कार्ड, पॅन कार्ड, वाहनचालक परवाना, पासपोर्ट, शिक्षण विषयक दाखले

इत्यादीचे त्यांच्या वैयक्तिक संगणकीकृत लॉकरमध्ये ठेवण्याची सुविधा विनामुल्य उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. ही कागदपत्रे संगणकीकृत लॉकरमधून हवे तेव्हा हवे तेथे (Real-time Basis) उपलब्ध होणार आहेत. ही कागदपत्रे नागरिकांना स्वतःच्या संगणकीकृत लॉकरमध्ये ठेवण्याची पध्दती अत्यंत सोपी व सुटसुटीत आहे.

३.२.डिजिटल लॉकर वापरावयाची पध्दती :- यासाठी प्रथमतः नागरिकांनी / अधिकारी / कर्मचाऱ्यांनी त्यांना जे दाखले, महत्वाची कागदपत्रे स्वतःच्या संगणकीकृत लॉकरमध्ये ठेवायची आहेत, त्या कागदपत्रांना स्कॅन करून त्याची सॉफ्ट कॉपी संगणकीकृत लॉकरमध्ये ठेऊन सुरक्षित करता येते. यासाठी प्रथमतः संबंधितांचा आधार क्रमांक असणे आवश्यक आहे.

३.२.१. <https://digitallocker.gov.in> या वेबसाईटवर क्लिक करावे.

३.२.२. मुख्य पृष्ठावरील उजव्या कोपऱ्यात **Sign up** येथे क्लिक करावे.

३.२.३. आधार कार्ड क्रमांकासाठी या पृष्ठावर दर्शविण्यात आलेल्या ठिकाणी आपला आधारकार्ड क्रमांक टाकावा.

३.२.४. One Time Password साठी -

अ) त्यानंतर **Use OTP** येथे क्लिक करावे, त्यानंतर आपण आधार कार्ड नोंदणीसाठी नोंदणीकृत केलेल्या भ्रमणध्वनी क्रमांकावर (मोबाईल क्रमांकावर) सहा अंकी **One Time Password (OTP)** मिळेल. हा OTP म्हणजे आपले आधार कार्ड डेटाबेसमध्ये **e-KYC** झालेले आहे. हा OTP फक्त दहा मिनिटासाठी वापरण्यासाठी असेल. अन्यथा ही प्रक्रिया पुन्हा करणे आवश्यक राहील.

आ) ज्या संग्राम केंद्रामध्ये आर्थिक समावेशनासाठी (Financial Inclusion) बायोमॅट्रीक फिंगर प्रिंट डिव्हाईस उपलब्ध आहेत. त्यांना नागरिकांच्या फिंगर प्रिंट द्वारेही **e-KYC** द्वारे OTP घेणे शक्य आहे.

३.२.५ OTP मिळाल्यानंतर तो OTP क्रमांक पृष्ठावर नमूद केलेल्या ठिकाणी टाकून **Validate** OTP येथे क्लिक करावे.

३.२.६ त्यानंतर आपण आपणांस हवा असलेला Username व Password टाकून आपले लॉकर उघडण्याची व सुरक्षित करण्याची प्रक्रिया पूर्ण करू शकतात.

३.२.७ या प्रक्रियेनंतर आपली लॉकर उघडण्याची प्रक्रिया पूर्ण होते.

३.२.८ या प्रक्रियेनंतर आपण Upload Document येथे क्लिक करून आपण स्कॅन केलेल्या Document चा पर्याय निवडून हवी असलेली कागदपत्रे सुरक्षित करू शकतात.

३.२.९ एकदा आधार क्रमांकासह लॉकर नोंदणी व उघडण्याची प्रक्रिया झाल्यानंतर आपण खाली नमूद केलेल्या तीन पर्यायांपैकी कोणत्याही एका पद्धतीचा वापर करून आपली कागदपत्रे या लॉकरमध्ये ठेवू (Upload) व केव्हाही व कोठेही वापरू (Retrieve) शकतात.

अ) Sign In with Aadhaar OTP or Using Finger Print (Where Biometric machines available)

आ) Sign In with Username

इ) Sign In with Social Media (Google or Facebook)

३.३ उपरोक्त पद्धती वापरून सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी आपल्या अधिपत्याखालील जिल्हा परिषद, पंचायत समिती व ग्रामपंचायतींमध्ये सर्व अधिकारी / कर्मचारी / शिक्षक / शिक्षकेत्तर कर्मचारी इत्यादी सर्व आधार क्रमांक प्राप्त असलेल्यांना तसेच नागरिकांनाही Digital Locker उघडण्याबाबत सूचना देऊन या उपक्रमाला जास्तीत जास्त प्रतिसाद देण्याबाबत आवाहन करावे. तसेच यासाठी जिल्हा परिषद, पंचायत समिती, ग्रामपंचायतींना तसेच संग्राम केंद्रांनाही आवश्यक त्या सूचना देण्यात याव्यात.

३.४ ज्या संग्राम केंद्रांमध्ये APNA CSC पोर्टलच्या माध्यमातून सेवा देण्यात येत आहेत, तेथील संग्राम परिचालकांनी (VLE) CSC च्या माध्यमातून नागरिकांचे Digital Locker उघडल्यास त्यांना प्रति लॉकर रु.२/- प्रमाणे प्रोत्साहनपर रक्कम CSC कडून त्यांचे खात्यात वर्ग करण्यात येईल.

३.५ हा केंद्र व राज्य शासनाचा हा महत्वाकांक्षी कार्यक्रम असून भविष्यात या सुविधांमुळे सर्व नागरिकांना स्वतःचे सुरक्षित व संरक्षित **Cyber Space** मिळणार आहे व उभारण्यात आलेल्या **Digital Infrastructure** ची सुविधा सर्व नागरिकांना उपलब्ध होऊन कागदविरहीत व्यवहारांसाठी तसेच पर्यावरण संतुलनासाठीही हा उपक्रम पथदर्शी होईल.

४. आधार संलग्न राष्ट्रीय मतदार यादया शुद्धीकरण व प्रमाणीकरण §

४.१.डिजिटल इंडिया वीक व आधार संलग्न राष्ट्रीय मतदार यादया शुद्धीकरण व प्रमाणीकरण या दोन्ही राष्ट्रीय कार्यक्रमांची सांगड घालून आपल्या अधिपत्याखालील ग्रामपंचायतीतील मतदार यादयांमध्ये नमूद असलेल्या मतदारांची व त्यांच्या आधार क्रमांकाची नोंदणी त्यांचे नावासमोर करणे, नावातील चूका दुरुस्त करणे इत्यादी बाबींसाठी,

४.१.१. मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य यांच्या संकेतस्थळावर (<https://ceo.maharashtra.gov.in/>) निवडणे.

४.१.२. मुख्य पृष्ठावर **Update your Aadhaar in Electoral Roll** येथे क्लिक करावे व यामध्ये मतदार यादीतील नावासमोर संबंधित नागरिकाच्या नावानुसार अथवा मतदार ओळखपत्र (Voter ID) क्रमांकानुसार तसेच मोबाईल ॲप इत्यादी विविध पर्यायाद्वारे संबंधितांचा आधार क्रमांक मतदार यादीतील त्यांचे नावाशी संलग्न करण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

४.२.या सर्व सुविधा नागरिकांना विनामुल्य उपलब्ध करून द्यावयाच्या आहेत. याबाबतची जनजागृती व माहिती दि. ६ , ७, ८ जुलै २०१५ रोजीच्या ग्रामसभेत सर्व ग्रामस्थांना देण्याबाबत सर्व संबंधित उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, खाते प्रमुख, गट विकास अधिकारी, विस्तार अधिकारी यांना निर्देशित करावे

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०६३०१२४३१४५७२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. गिरिराज)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव
२. मा.प्रधान सचिव, विधानमंडळ सचिवालय
३. मा.मुख्यमंत्री, यांचे प्रधान सचिव
४. मा.उपमुख्यमंत्री, यांचे प्रधान सचिव
५. शासनाचे मुख्य सचिव
६. शासनाचे सर्व अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव (सर्व प्रशासकीय विभाग)
७. सर्व विभागीय आयुक्त,
८. सर्व सहसचिव/उपसचिव (ग्रामविकास विभाग)
९. सर्व जिल्हाधिकारी
- १०.सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- ११.सर्व जिल्हा परिषदांचे अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- १२.सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी
- १३.सर्व जिल्हा परिषदांचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, (पंचायत/सा.प्र.वि)
- १४.सर्व पंचायत समित्यांचे गट विकास अधिकारी
- १५.मुख्य परिचालन अधिकारी, महाऑनलाईन
- १६.मुख्य परिचालन अधिकारी, CSC-SPV
- १७.मा.मंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव
१८. मा.राज्यमंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव
- १९.स्वीय सहायक राज्य निवडणुक आयुक्त, यांना मा. राज्य निवडणुक आयुक्त यांचे अवलोकनार्थ

- २०.स्वीय सहायक मुख्य निवडणुक आयुक्त यांना मा. मुख्य निवडणुक आयुक्त यांचे अवलोकनार्थ
- २१.स्वीय सहायक प्रधान सचिव (ग्रा.वि), मा. प्रधान सचिव (ग्रा.वि) यांचे अवलोकनार्थ
- २२.निवड नस्ती, संग्राम कक्ष, ग्रामविकास व पंचायत राज विभाग